

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Kurs: Svenska 1

Tema: Fåglarna (1957) av Tarjei Vesaas

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Läsning av skönlitteratur, framför allt svensk och internationell litteratur, med särskild tonvikt på litterära uttryck, genrer och stilistiska drag.

Reflektion och analys av centrala teman och motiv i litteraturen, inklusive empati och olika perspektiv på människan och världen.

Att använda skönlitteratur för att analysera relationer mellan människor och samhället.

Betygskriterium (E)

Eleven kan översiktligt återge innehållet i några centrala svenska och internationella skönlitterära verk och annat berättande.

Eleven återger någon iakttagelse och formulerar egna tankar med utgångspunkt i berättandet.

Eleven kan göra enkla reflektioner över hur språklig variation hänger samman med talare och kommunikationssituation samt ge exempel på hur språk och språkbruk kan markera avstånd och samhörighet.

[Källa: Gy11, Svenska 1]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till boken "Fåglarna" (10 min)

- Presentera bokens författare, Tarjei Vesaas, och kortfattat om författarskapet.
- Beskriv handlingen och huvudkaraktären Mattis utan att avslöja för mycket av bokens slut.
- Diskutera bokens tema om att vara udda och missförstådd i en social kontext.
- Ställ frågan: Vad innebär det att vara annorlunda och hur påverkar det individens relation till omvärlden?

2. Karaktärsanalys av Mattis (15 min)

- Diskutera hur Mattis karaktär utvecklas genom boken.

- Analysera de teman som är centrala för Mattis liv, som ensamhet, vilja att passa in och relationen till andra människor.
- Diskutera hur Mattis sätt att förstå världen skiljer sig från andras.
- Reflektera över hur vi som läsare får en känslomässig förståelse för Mattis trots hans svårigheter.

3. Naturens roll i boken (10 min)

- Titta på hur naturen beskrivs och hur den speglar Mattis inre liv.
- Diskutera symboliken i fåglarna, särskilt den morkulla som är central för boken.
- Hur kan naturen i litteraturen användas för att förstärka teman om ensamhet och förståelse?
- Reflektera över hur naturen fungerar som en del av berättelsens känslomässiga landskap.

4. Diskussion om litterära tekniker (15 min)

- Gå igenom de stilistiska drag som används i "Fåglarna", som metaforer och symbolik.
- Diskutera hur Vesaas skildrar Mattis genom hans inre tankar och känslor.
- Reflektera över användningen av dialog och beskrivningar för att bygga upp karaktärens personligheter.
- Analysera hur bokens struktur och tempo påverkar läsarens uppfattning om Mattis och hans värld.

Ämnesinnehåll

Fåglar och deras symbolik

Fåglarna är en viktig symbol i boken, särskilt den morkulla som Mattis ser flyga i skymningen. Fåglarna representerar frihet, men också ensamhet och isolering. Mattis känslomässiga koppling till fåglarna speglar hans inre längtan efter att hitta en plats i världen. Detta är en central symbol som läsaren får följa genom hela berättelsen.

Mattis som karaktär

Mattis är en udda, men godhjärtad person som inte alltid förstår världen omkring honom. Han vill vara som alla andra men har svårt att passa in. Hans inre konflikt och längtan efter att vara förstådd och respekterad är drivande för bokens utveckling. Att studera Mattis utveckling och de val han gör är centralt för förståelsen av berättelsen.

Relationen mellan människan och omvärlden

Boken skildrar hur Mattis ser på andra människor och hur han uppfattar sin plats i samhället. Hans osäkerhet och hans kamp för att hitta mening i sitt liv speglas i hans interaktioner med andra människor. Den här konflikten mellan individ och omvärld är ett viktigt tema som eleverna kommer att behöva reflektera över.

Språkets användning för att skapa känslomässig förståelse

Vesaas använder språket på ett sätt som fördjupar förståelsen för Mattis. Genom att beskriva hans inre värld får vi som läsare en känslomässig förståelse för hans tankar och känslor. Denna känslomässiga inlevelse kan vara något som eleverna behöver undersöka och reflektera över.

Bokens avslutning och dess betydelse

Den sista delen av boken är känslomässigt laddad och leder till en djupare förståelse för Mattis och hans kamp. Här är det viktigt att diskutera vilken betydelse slutet har för hela berättelsen och vad vi som läsare tar med oss från Mattis resa.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Morkulla	En typ av fågel som spelar en viktig roll i boken, symboliserar frihet och ensamhet.	Kommer från fornnordiska <i>morkolla</i> , där <i>mörk</i> betyder "mörk" och <i>kulla</i> är en gammal term för fågel.
Empati	Förmågan att förstå och dela en annan individs känslor.	Från grekiska <i>empathia</i> , där <i>en</i> betyder "in" och <i>pathos</i> betyder "känsla".
Isolering	En känsla av att vara åtskild från andra människor.	Från latin <i>insulare</i> , som betyder "att vara på en ö".
Symbolism	Användningen av objekt eller företeelser för att representera idéer eller känslor.	Från grekiska <i>symbolon</i> , som betyder "tecken" eller "märke".
Självförståelse	Förmågan att förstå sina egna tankar, känslor och behov.	Från svenska ordet <i>själv</i> och <i>förståelse</i> som kommer från medeltida latin <i>intellectus</i> .

Diskussionsfrågor

A. Hur påverkar Mattis syn på världen hans relationer med andra människor? Kan du känna igen dig i hans upplevelser av att vara missförstådd?

B. Fåglarna fungerar som en central symbol i boken. Vad tror du de

representerar för Mattis och hur kan symboliken tolkas i relation till hans liv och känslor?

C. Om Mattis skulle vara en del av vårt samhälle idag, hur tror du att han skulle uppfattas? Skulle hans svårigheter att förstå sociala normer vara annorlunda i dagens samhälle?

Aktivitet

I denna aktivitet får eleverna skriva en kort reflektion om Mattis och hans relation till fåglarna i boken. Eleverna ska beskriva hur fåglarna symboliserar olika känslor som frihet, ensamhet och längtan. Efter skrivandet ska eleverna diskutera sina reflektioner i små grupper och jämföra sina tolkningar av fåglarna som symbol i berättelsen. Aktiviteterna hjälper eleverna att utveckla sin förmåga att tolka och diskutera litterära symboler.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad symboliserar morkullan i boken?	Morkullan symboliserar frihet och ensamhet.
Hur påverkas Mattis av sina interaktioner med andra?	Mattis känner sig ofta missförstådd och utanför.
Vilken betydelse har naturen för bokens tema?	Naturen speglar Mattis inre känsloliv och förstärker bokens teman.
Vad säger bokens slut om Mattis som person?	Slutet visar på Mattis inre förståelse och hans känslomässiga utveckling.
Hur kan Mattis karaktär tolkas i relation till oss idag?	Hans svårigheter att passa in är fortfarande relevanta i dagens samhälle.
Vad är empati och hur relaterar det till boken?	Empati är att förstå andras känslor, något Mattis ofta saknar.
Hur används språket för att skapa känslomässig förståelse?	Språket ger läsaren en inblick i Mattis känsloliv och hans inre konflikt.
Vad lär vi oss av Mattis historia?	Vi lär oss om vikten av att förstå andra och att inte döma baserat på yta.

Hemuppgift

Skriv en reflektion där du analyserar hur Mattis liv och hans relationer till andra människor kan spegla vårt samhälle idag. Reflektera över frågor som ensamhet, missförstånd och längtan efter att höra till. Du ska använda exempel från boken för att stödja dina tankar. Skriv gärna om hur du tror att Mattis hade uppfattats om han levde i dagens samhälle och vad det säger om våra normer.

Citat

“Det är inte lätt att vara som alla andra.” – Tarjei Vesaas, 1957

Detta citat speglar den centrala konflikten i boken där Mattis kämpar med att vara sig själv i en värld som inte förstår honom. Citatet påminner oss om att våra skillnader inte alltid ses med värme eller förståelse, något som fortfarande är aktuellt i dagens samhälle.

Tags: [Lektion](#)